

Met trots heet ik u van harte welkom bij de Open Monumentendagen in onze gemeente. Dit jaarlijkse evenement biedt ons de kans om stil te staan bij het rijke erfgoed dat ons omringt – van statige herenhuizen tot bescheiden boerderijen, van industriële monumenten tot religieuze gebouwen. Elk monument vertelt een verhaal over wie we waren, wie we zijn, en wie we willen zijn.

Het thema van dit jaar, *Erfgoed & Architectuur*, nodigt ons uit om verder te kijken dan de gevels. Onder de slogan ‘Gebouw(d) om te blijven’ verkennen we hoe architectuur niet alleen onze geschiedenis weerspiegelt, maar ook richting geeft aan de toekomst. Want erfgoed is geen stilstaand verleden – het leeft, inspireert en verbindt generaties.

Tijdens deze dagen openen vele monumenten hun deuren. U krijgt de kans om bijzondere plekken te ontdekken, verhalen te horen en nieuwe perspectieven op onze omgeving te ervaren. Een dagje uit wordt zo een reis door de tijd.

Mijn dank gaat uit naar de vele vrijwilligers en organisaties die zich met hart en ziel inzetten voor het behoud van ons cultureel erfgoed. Dankzij hun inzet kunnen we dit waardevolle verleden blijven delen.

Ik nodig u van harte uit om deel te nemen aan een van de activiteiten en om onze monumenten te bezoeken. Laat u verrassen, verwonderen en inspireren!

Joerie Minses

Burgemeester Gemeente Heumen

Portefeuillehouder Erfgoed

In 1975 riep de Raad van Europa het jaar uit tot het “Europese Jaar van het Architectonisch Erfgoed”. Dit initiatief hielp om architectuur te erkennen als een belangrijk onderdeel van onze leefomgeving. Het stimuleerde de zorg voor historische gebouwen in heel Europa. Nu precies vijftig jaar later staan we stil bij dit bijzondere jubileum en zetten we het architectonische erfgoed van Nederland in de schijnwerpers.

De slogan ‘Gebouw(d) om te blijven’ benadrukt de waarde van de verscheidenheid aan historische gebouwen die ons land verrijken en nodigt uit om na te denken over de toekomst van dit erfgoed. Architectuur is meer dan bakstenen en beton. Het weerspiegelt onze identiteit, toont de ambities van het verleden en biedt een venster op wat komen gaat. Tijdens Open Monumentendag verkennen we de architectonische ontwikkelingen door de eeuwen heen en staan stil bij de keuzes die we maken voor ons erfgoed in de toekomst.

- **Architecten en hun meesterwerken**

Achter elk monument schuilt een visionair, van Pierre Cuypers en Jo Coenen tot internationale grootheden zoals de Franse architect Daniel Marot (1660 – 1752), ontwerper van onder andere Paleis 't Loo en de Trêveszaal op het Binnenhof.

- **Bouwstijlen en tijdperken**

Elke periode heeft haar eigen kenmerkende architectuur. Bewonder neoclassicistische pracht, laat u verrassen door de speelse vormen van de Amsterdamse School, de Delftse School en Jugendstil en ontdek de kracht van de architectuur in het Post '65-erfgoed. Juist die laatste categorie verdient aandacht, omdat veel jonge monumenten nog niet echt beschermd zijn.

- **Ambacht en vakmanschap**

Monumenten zijn niet alleen gebouwd, ze zijn gemaakt door vele generaties vakmensen. Van handgemaakt glas-in-lood tot verfijnde houtbewerking en smeedijzeren details: juist deze ambachtelijke technieken en gebruikte materialen maken erfgoed uniek.

De vrijwilligers van het Erfgoedplatform Heumen hebben een gevarieerd programma samengesteld, verdeeld over de beide dagen.

Op [zaterdag 13 september](#) aandacht voor de bouwperiode ca. 1900-1950 in het dorp Overasselt en een fietstocht door drie dorpen met lezingen onderweg. De tocht start in Nederasselt en eindigt bij het Marishuis in Heumen.

Op [zondag 14 september](#) besteden we aan het Erfgoed in de dorpen Malden en Heumen extra aandacht: Twee architectonische juweeltjes, één in de wederopbouwarchitectuur en één in het Post '65- erfgoed en een middeleeuwse kerk. En daarbij roeren we meteen een actueel thema aan:
wonen in/bij de school – wonen in/bij de kerk.

Wij wensen u veel plezier!

Petra Thijssen, Erfgoedplatform Heumen.

H. Antonius Abt kerk Malden

Kerkplein 4-4a, 6581 AC Malden

Geopend: ZONDAG 14 september 12.00-17.00 uur.

13.00-15.00 uur Presentatie van de verbouwplannen van de kerk en de pastorie door Jeroen van den Adel. (projectontwikkelaar Advicus BV)

De huidige H. Antonius Abt kerk in Malden dateert van 1960 en is gebouwd op de locatie van een middeleeuwse kerk. Hiervan zijn de contouren nog in het plaveisel van het kerkplein te zien. Het is een van de mooiste kerken in wederopbouwarchitectuur van Nederland en staat aan de vooravond van een grote

transformatie. Een deel van de kerk blijft in takt voor erediensten, een ander deel wordt getransformeerd tot appartementen met een gezamenlijke binnentuin. Achter het huidige, monumentale glas-inlood van J. Martens komt een galerij die de verschillende bouwdelen met elkaar verbindt.

De wonderbaarlijke visvangst Foto: website Advicus

De kerk is ontworpen door J.W.C.J. (Jos) Bijnen (1916-1993), onder invloed van de Bossche School van Dom H. van der Laan. Opvallend is de 28 meter brede overspanning zonder pilaren. Destijds een waar bouwkundig kunststukje.

Meer informatie is te vinden op: <https://www.heumen.nl/h-antonius-abt-kerk>

Ook in de kerk:

Fototentoonstelling

Door de Stichting Heemkunde Malden is er een fototentoonstelling georganiseerd, die achter in de kerk is opgehangen. Omdat dit jaar de nadruk veelal ligt op de architectuur van de buitenkant van het gebouw zijn ook de binnenkant en de gebruikte materialen interessant.

De architect, Jos Bijnen, heeft allerlei bijzondere materialen uit binnen- en buitenland laten gebruiken en heeft zich laten inspireren door o.a. kerken in diverse Europese landen. De foto's tonen de diverse materialen en geven meer zicht op de waardevolle elementen die deze kerk heeft.

Rondleidingen in de kerk 12.00-17.00 uur worden verzorgd door Petra Thijssen

Stichting Heemkunde Malden

De stichting heeft als belangrijkste doel: 'Het bevorderen van de belangstelling voor de geschiedenis van eigen omgeving, bewoners, gebruiken en heemkundige waardevolle overblijfselen'. En geeft het blad uit 'Heerlijkheid Malden' uit. *Meer info: heemkundemalden.nl of info@heemkundemalden.nl*

Stamboomonderzoek Op zoek naar uw voorouders?

Toon Janssen helpt u op weg met de zoektocht naar uw voorouders. Hij kan u uitleggen waar u uw zoektocht het best kunt beginnen. Ook is hij op de hoogte welke documenten in de loop van de vorige eeuwen zijn gecreëerd, waarop de gegevens van uw voorouders zijn vastgelegd.

Contact: toonjanssen@xs4all.nl

Basisschool De Vuurvogel I

Veldsingel 2, 6581 TC Malden

Geopend: zondag van 12.00 tot 13.30 uur.

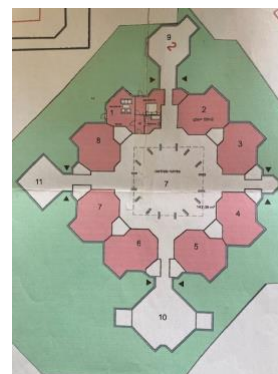
De Vuurvogel I is een ontwerp van de bekende architect Jan Verhoeven (1926-1994).

Deze exponent van het Structuralisme tekende hiermee het eerste schoolgebouw in Nederland dat speciaal bedoeld was voor het Jenaplan onderwijs, waarbij contact met andere leergroepen centraal staat.

In de afgelopen jaren is er veel onderzoek gedaan naar deze naoorlogse architectuurstroming. Steeds vaker worden de iconische gebouwen van het structuralisme aangewezen tot monument en/of herbestemd. De Vuurvogel 1 te Malden worden gezien als hoogtepunt in zijn scholenoeuvre. Het gebouw trok bij de oplevering in 1979 internationaal de aandacht.

Rondom een centrale hal zijn acht zelfstandige lokalen gebouwd, elk voorzien van een eigen toiletvoorzieningen en een buitendeur naar een mini-tuintje. Dat maakt het gebouw bij uitstek geschikt voor verbouw naar bijvoorbeeld appartementen. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed noemt het pand monumentwaardig maar kan pas over enkele jaren tot definitieve erkenning overgaan als het "oud genoeg" is.

Het behoud van historische gebouwen heeft alleen zin als ze onderdeel kunnen blijven van het dagelijks leven en als ze een goede en economisch vitale herbestemming kunnen krijgen.

plattegrond Vuurvogel en mogelijk appartement © Erfgoedplatform

Foto: Buro Dwaarsstraat, Nijmegen

Dankzij het recente onderzoek, door Buro Dwaarsstraat in Nijmegen, is duidelijk dat de school heel goed onderdeel kan worden van een woningbouwontwikkeling op deze plek. Zowel in de school als rondom het gebouw kunnen woningen gerealiseerd worden. Door het behoud van de school krijgt het woongebied een stedenbouwkundig gevarieerd karakter passend bij Malden. Voor het aanzien van de buurt, de woningbouw en het groen is behoud en hergebruik een positieve ontwikkeling. Bij het Jenaplan ontwerp ging het om anders leren, en de relatie tussen individu en groep. Van binnen is dat zeer zichtbaar. Geen lange gangen en vierkante lokalen. Maar groepsruimten als bloembladen om een krans van multifunctionele ruimten. En in het hart een koepelruimte. Overal zichtlijnen en verrassende hoekjes om je terug te trekken.

*Tijdens de gemeenteraadvergadering van 18 september a.s. wordt waarschijnlijk het besluit genomen: **SLOPEN of VERBOUWEN.***

St. Joriskerk, Heumen

Dorpstraat 19, 6582 AL Heumen

Geopend: Zondag 12.00 – 17.00 uur

PowerPoint presentatie van de grootschalige restauratie 1976-1977

Rond 1200 wordt voor het eerst melding gemaakt van een kapel in Heumen. Horend bij het kasteel te Heumen en gewijd aan de ridderheilige Joris.

In 1445 wordt de kapel een zelfstandige parochie en krijgen de Heren van Heumen het patronaatsrecht, dat wil zeggen dat zij de pastoor mogen benoemen. In 1615 wordt de kerk protestants.

In de kerk staat een monument (1891) ter nagedachtenis aan Hendrik en Lodewijk van Nassau, waarschijnlijk gesneuveld in 1574 bij de Slag op de Mookerhei. Na verschillende verbouwingen vindt er tussen 1976 en 1977 een grote restauratie plaats.

In de kerk is deze zondagmiddag een PowerPointpresentatie van deze restauratie te zien. Naast de entree is in 1939 een plaquette ingemetseld van de Heumense kunstenaar Jac. Maris die herinnert aan de stationering van het 26ste regiment infanterie die de nabijgelegen sluis in het Maas en Waalkanaal moest beschermen.

Foto:© Diebe Media

Ateliermuseum Jac Maris

Looistraat 57, 6582 BB, Heumen

Openingstijden: zaterdag- en zondag van 11.00 tot 17.00 uur.

Dit museum is één van de weinige ateliermusea in Nederland. Het ademt nog de sfeer uit van Jac Maris (1900-1996) die er van 1926 tot 1994 heeft gewoond en gewerkt.

Oorspronkelijk was het een houten blokhuis gebouwd in opdracht van Staatbosbeheer als expositiepaviljoen voor de Nationale- en Internationale Landbouwtentoonstelling in Den Haag in 1913. Jan J. Luden liet het gebouw in 1914 in Heumen neerzetten. Maris vestigde zich hier in 1926 om te wonen en te werken. Het huis heeft diverse ver- en aanbouwingen doorgemaakt voordat het zijn huidige vorm kreeg.

Maris en Luden, twee mannen met grote dromen, maar totaal verschillende levens. Maris werkte hard en bouwde een indrukwekkend oeuvre op. Luden verkwistte zijn vermogen en eindigde berooid in Brussel.

Het museum huisvest een voortdurend groeiende verzameling van het werk van Maris. Zijn kunstwerken zijn te zien in het voormalige atelier, de tuinkamer en in de beeldentuin.

Tijdens de Open Monumentendagen is het Marishuis vrij toegankelijk.

FIETSTOCHT Zaterdag 13 september 2025

Nederasselt-Overasselt-Heumen

Het Erfgoedplatform Heumen heeft voor de Open Monumentendag op zaterdag 13 september een fietstocht langs bijzondere gebouwen georganiseerd. Op drie locaties vertellen erfgoedvrijwilligers meer over de belangrijkste bouwwerken op de route. Je gaat zelfstandig op pad met een routekaart als leidraad. Ook ontvang je het routeboekje van het Erfgoedplatform, dat onderweg extra achtergrondinformatie biedt.

Bij de start leggen we kort uit hoe je dit boekje het beste kunt gebruiken.

Tijdens de fietstocht kun je ook een kijkje nemen bij de molens en de kerken in Overasselt. (info over de openingstijden molens en kerken elders in de nieuwsbrief)

Programma fietstocht

09.45 uur– Inloop bij **Ons Huis**, Kerklaantje 17, Nederasselt, ontvangst met koffie/thee.

10.15 uur– Beeldpresentatie met toelichting. Tijdens deze presentatie maak je kennis met de monumenten en bijzondere gebouwen van Nederasselt. In beeld komen onder meer de kerken en het klooster, De Lage Hoed, het Dijkmagazijn op de Maasdijk en het Molenhuis, enkele markante gebouwen in Nederasselt.

11.15 uur– Vertrek voor het ochtenddeel van de fietsroute

12.30 uur - Aankomst bij Agrarisch museum **De Lage Hof**, Kasteelsestraat 5, Overasselt, waar de lunch wordt geserveerd.

Tijdens/na deze lunch richten we ons op een twintigtal woningen die in de periode 1940–1950 onder architectuur zijn gebouwd. Ook de boerderijen langs de route worden met prachtig (drone)beeldmateriaal verder uitgelicht.

13.45 uur – Vertrek voor het middagdeel van de route.

15.00 uur – De fietstocht eindigt bij het **Marishuis**, Looistraat 57, Heumen. Het Ateliërmuseum van Jac Maris, waar Maris en

Jan Jacob Luden hun sporen hebben nagelaten. Hier een afsluitende beeldpresentatie over de bouw- en kunstwerken in Heumen. Onderweg ontdekt u in Heumen diverse locaties en kunstwerken die aan hen herinneren. In het Marishuis vindt u bovendien een kleine expositie die tijdens de fietstocht extra wordt toegelicht.

15.30 uur– Afsluiting met een drankje

Wilt u deelnemen? Meld u dan uiterlijk **10 september** aan bij Jack van Casteren (jvcas@caiway.nl). Voor meer informatie is hij ook telefonisch bereikbaar via 06-18 75 18 23.

Deelname kost **€ 7,50 per persoon**, inclusief koffie bij de start en een lunch onderweg (*De Lage Hof*).

Betaling: Contant of met pin bij *Ons Huis*.

Het afsluitende drankje in het Marishuis is niet inbegrepen.

Voor degenen die niet aan de georganiseerde fietstocht kunnen deelnemen ligt er op zaterdag en zondag in Buurderij de Lage Hof een foldertje klaar met nadere informatie over de 20 woningen.

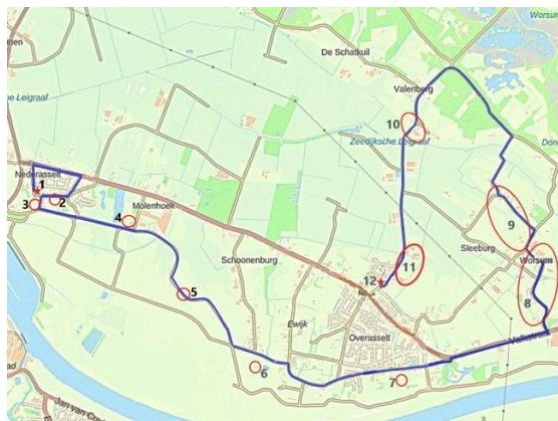
Woningbouw in Overasselt tussen 1900 en 1950

Omdat het landelijke thema van de Open Monumentendagen dit jaar 'Architectuur' is, geven we nu aandacht aan woningbouw uit bovenstaande periode. Er was net een halve eeuw voorbij waarin zich de industriële revolutie afspeelde. Dit heeft de groei van de arbeidersklasse natuurlijk mogelijk gemaakt. Het waren vooral woningbouwverenigingen die ernaar streefden om die arbeiders menswaardig te huisvesten. Dat speelde zich vooral in de steden af. Daar ontstonden hele wijken die zich kenmerkten door een duidelijk nieuwe architectuur. Vooral in Amsterdam nam dit een hoge vlucht. Het was dan ook de periode van de Amsterdamse School Architectuur. Daar waren licht, lucht en ruimte de sleutelbegrippen. Architecten ontwierpen woningen met betere ventilatie, grotere ramen en meer aandacht voor sanitaire voorzieningen. In Overasselt werd toen nog niet door woningbouwverenigingen gebouwd. Maar als er daar gebouwd werd lieten de architecten zich wél door die nieuwe uitgangspunten stimuleren.

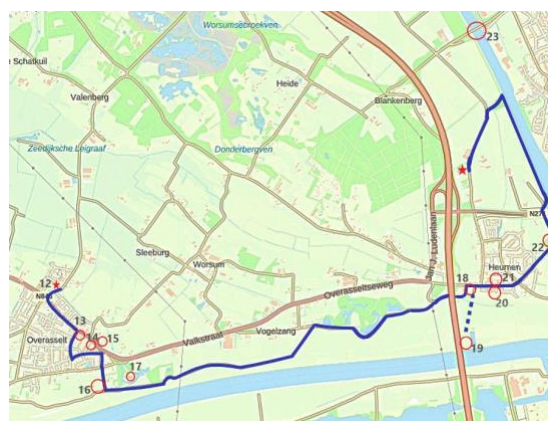
Tot 1920 bevatten veel woningen nog fraaie ambachtelijke details zoals houten erkers, smeedijzeren ornamenten en glas in lood. Ook werd het metselwerk met zorg vormgegeven en was er sprake van veel mooi afgewerkt lijstwerk. Later trad de nieuwe zakelijkheid of 'functionalisme' meer op de voorgrond: onder het motto 'vorm volgt functie' verdween al het overvloedige langzaam uit het ontwerp, maar werden de plattegronden steeds efficiënter met eigen badkamer en toilet binnenshuis. Op onderstaand kaartje van Overasselt ziet u enkele opvallende panden uit deze periode aangegeven, die tijdens de fietstocht worden toegelicht. U kunt erlangs wandelen of fietsen en u verbazen over de kracht van de architectuur van die tijd. Worden het de monumenten van morgen misschien?

De woningen tref je aan: Hoogstraat 6-18-19-25-17-42-52, Kasteelsestraat 8, Kruisbergsestraat 5-7, Oude Kleefsebaan 1-35, Schoonenburgseweg 1-3-5-7-26-33, Zilverbergweg 1-15-23.

route Nederasselt->Overasselt

route Overasselt->Heumen

MOLENS

Alle drie molens is onze gemeente zijn zaterdag te bezoeken.

Helaas mogen de Joannusmolen en de Maasmolen nog steeds niet draaien, maar op zaterdag zijn de molenaars er wel en je kunt er dus in.

Molen Zeldenrust, Oude Kleefsebaan 23a, 6611AV Overasselt.

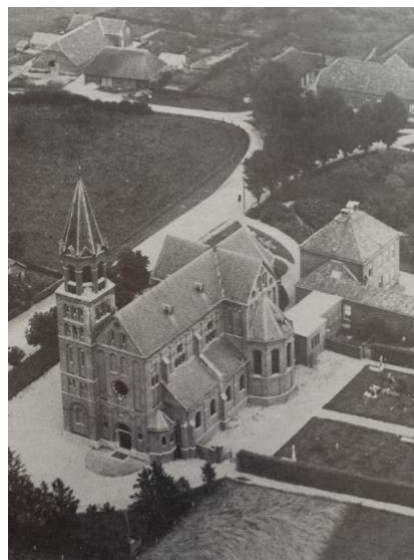
Geopend: zaterdag en zondag van 10.00-1600 uur

H. Antonius Abt kerk, Overasselt

Hoogstraat 5, 6511 BT, Overasselt

geopend: zondag van 12.30 – 17.00 uur.

Deze H. Antonius Abt kerk in Overasselt is gebouwd in 1891 naar ontwerp van Architect Carl Weber (Keulen, 1820-Roermond, 1908). Het is een zgn. koepelkerk in neo-romaanse stijl. De kerk is van het type waarbij de koepel alleen van binnen zichtbaar is, maar aan de buitenzijde schuilgaat onder het zadeldak. De maker van de gebrandschilderde ramen en het jaartal zijn onbekend.

Hervormde kerk (de halve of oude kerk)

Valkstraat 7, 6611 KV Overasselt

geopend: zondag van 11.00 – 16.30 uur

Deze kerk, bouwjaar 1710, is het restant van een van oorsprong R.K. kerk die ook was gewijd aan de H. Antonius Abt. Al sinds de middeleeuwen heeft op deze locatie een kerkgebouw gestaan.

De kerk heeft een neogotische voorgevel. Het gebouw heeft vele stormen en oorlogen doorstaan.

Het is lange tijd in gebruik geweest als Hervormde Kerk en werd in 1971 overgedragen aan de plaatselijke 'wereldlijke' overheid.

Mobiele boekwinkel

De mobiele boekwinkel van het Erfgoedplatform gemeente Heumen is tijdens open monumentendag geopend. De inhoud van de boekwinkel bestaat uit de uitgaven: dertien cahiers en de katernen die het Erfgoedplatform heeft samengesteld over de geschiedenis van wat nu de gemeente Heumen is. Zaterdag te vinden bij de start van de fietstocht in Nederasselt, vervolgens bij de lunch in Overasselt en na afloop in het Marishuis in Heumen. Zondag is de mobiele winkel present in Malden, in de Antonius Abt kerk op het Kerkplein.

Tenzij anders vermeld zijn alle foto's afkomstig van de Beeldbank van het Erfgoedplatform Heumen

vormgeving: Terrence Bevoort-Alwicher